

Господаренко В. М.

ПЕНІТЕНЦІАРНА СИСТЕМА США ТА ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ В РАМКАХ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

УДК 343.8(73)

Постановка проблеми. У наш час навіть в найрозвинених країнах світу спостерігаються криза пенітенціарної системи. Не випадково наприкінці минулого року міністр юстиції П. Петренко серед головних завдань відомства на 2016 рік назвав початок реформування системи виконання покарань. У зв'язку з цим уряд України нещодавно ухвалив постанови «Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції» та «Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції» [1]. З цього випливає, що вирішення вказаної проблеми має бути засноване на сприйнятті позитивного зарубіжного досвіду її розв'язання, передусім – американського, адже Україна прагне на вступ до світової спільноти демократичних і правових держав, лідером якої є Сполучені Штати.

Мета і завдання дослідження. Метою даної наукової статті є всебічний аналіз стану реформування пенітенціарної системи США з огляду на можливе використання її позитивних досягнень в практиці державного будівництва України.

Для досягнення вказаної мети слід поставити наступні дослідницькі завдання: 1) встановити рівень наукового осягнення даної проблеми в американській і вітчизняній науці кримінально-правової політики США; 2) проаналізувати систему джерел американського виправного права, яка є основою вдосконалення пенітенціарної політики США; 3) вивчити особливості вдосконалення американської виправної системи, яка є одним з найважливіших об'єктів державної кримінально-правової політики.

Стан осягнення проблеми в зарубіжній та вітчизняній науці. Проблеми реформування американської пенітенціарної сис-

теми постійно перебувають у полі зору Департаменту юстиції США, який оприлюднює широке коло джерел права, покладених в основу функціонування системи виправних установ. Це сприяє появі багатьох статистичних досліджень щодо стану утримання в'язнів у тюрмах США, передусім – федеральних. Серед авторів таких робіт на особливу увагу заслуговують Р. і М. Гейнси, М. Дюпон, А. Ліптак, Дж. Сайкс, М. Хупер, Дж. Шмідт та ін. Однак їхні наукові праці лише в загальному вигляді наводять на роздуми щодо того, як вдосконалювати пенітенціарну систему США відповідно до американської кримінально-правової політики.

Слід вказати, що стан перебування громадян США за ґратами викликає гострі дискусії в середовищі фахівців з кримінально-правової політики. Представники її традиційного напрямку Л. Глейз, Д. Кейбл, Б. Велш і П. Таппан наполягають на збереженні багатовікових традицій утримання в'язнів у тюрмах без особливої уваги до пошуків нових методів перевиховання вказаних осіб. Однак ліберали Б. Беннетт, К. Ворден, М. Мауер і К. Фокс виходять з необхідності підтримувати погляди минулого Президента США Б. Обама на пошуки модернових методів виправлення в'язнів, особливо молодих правопорушників.

Очевидно, що американський досвід реформування в'язниць має сприяти реформуванню системи виправних закладів і в нашій державі. Однак спеціальні наукові дослідження вітчизняних учених щодо цього поки майже відсутні. Певні спроби звернутися до вирішення даної проблеми у першому наближенні зробили М.О. Турчина і Є.Ю. Полянський, однак цей процес потребує подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що проблеми вдосконалення пенітенціарної системи нині турбують майже всі країни цивілізованого світу. У першу чергу це стосується США хоча б тому, що ця країна займає перше місце у світі з кількості ув'язнених осіб [2]. Сполучені Штати займають перше місце і в кількості ув'язнених на душу населення. Там на кожні 100 000 населення припадає 751 осіб, що знаходиться у в'язниці. Єдиною іншою великою країною, яка наближається до цих показників, є Росія, де на кожні 100000 чоловік припадає 627 ув'язнених [3].

США мають розгалужену систему установ, які виконують покарання [4, р. 45]. На кожному рівні діє власна система карних закладів: федеральні виправні установи, тюрми штатів і муніципальні в'язниці. Федеральні в'язниці перебувають у веденні урядового Бюро виправних установ. Для них встановлено різні категорії, а саме: для неповнолітніх і малолітніх злочинців; для молодих і дорослих злочинців; для дорослих злочинців; для осіб, які відбувають короткострокове позбавлення волі; виправні установи для жінок; громадські центри нагляду за злочинцями; медичні центри, що надають допомогу злочинцям. Крім того, є класифікація в'язниць за рівнем охорони [5, р. 24].

В'язниці максимальної безпеки забезпечені посиленою охороною для протидію бунту засуджених. Максимальний рівень охорони передбачено для того, щоб ізолювати засуджених від один від одного, а також від співробітників. У подібних закладах містяться найбільш небезпечні злочинці. Ув'язнені одягнені в спеціальну уніформу і ходять строем до їдальні і на роботу. Тюрми середнього рівня безпеки мають озброєну охорону, але в них немає високих стін. Засуджені в цих в'язницях можуть виводитися для робіт за її межами. Місцеві ж в'язниці призначені для утримання найменш небезпечних злочинців, засуджених за хуліганство і дрібні крадіжки.

Установами, що виконують покарання у відношенні неповнолітніх є молодіжні реформаторів і виховні школи. У них встановлюється відносно м'який режим утримання. Неповнолітні засуджені перебувають там протягом дня і мають працювати і навчатися), а на ніч відправляються додому. Такий порядок суттєво знижує негативні наслідки позбавлення волі, ефективно протидіє рецидиву [6].

Згідно з даними Бюро судової статистики Міністерства юстиції США (Bureau of Justice Statistics of the United States Department of Justice, 2012), у 2009 році чисельність ув'язнених у всіх виправних закладах становила 1 613 740 осіб. Під наглядом органів, відповідальних за виправлення правопорушників, перебувало 7,225,800 дорослих громадян, що склало близько 3,1% всього дорослого населення США. Серед осіб, що перебували у тюрмах у 2013 році, чисельність жінок становила 18% [7, р. 13].

В Америці у веденні міністерства юстиції та управлінь виправних установ штатів знаходяться в'язниці (states and federal prisons, reformatories), виправні установи – тюремні ферми і майстерні (prison farms), центри прийому, діагностики та класифікації ув'язнених (reception, diagnostics, and classification centers, correction centers), а також спеціальні медичні установи для лікування алкогольної та наркотичної залежності [8, р. 401].

Рівень утримання ув'язнених в США незрівнянно вищий, ніж в більшості інших країн світу, адже стан американської економіки дозволяє надавати в'язням набагато кращі умови харчування, лікування, розміщення у камерах, ніж, скажімо, у пенітенціарних закладах України. У виправних установах типу «максі-максі», відомих по голлівудським фільмам, все обладнане електронними засобами контролю і спостереження задля реалізації курсу на цілковиту ізоляцію в'язня. Він перебуває в камері-одиначці, обладнаній душем і туалетом, отримує посилене харчування, але страждає від того, що не може спілкуватися з подобними собі людьми [9].

Взагалі, за переконанням багатьох дослідників, для тюремної системи США притаманна антигуманність. Парадокс даної системи в тому, що її сформували наприкінці XVIII століття духовні авторитети Суспільства друзів, тобто квакерів, які будували масову свідомість у дусі братської любові до ближнього. Однак квакерські всупереч власним ідеям гуманізму домоглися введення для значної частини території США антигуманної пенсільванської системи утримання в'язнів [10, р. 54].

Пенсільванська система полягає в тому, що в в'язниці створюється особливий режим усамітнення і мовчання. Пенітенціарій спеціально пристосований до реалізації системи мовчання, звуки кроків заглушуються пробковими доріжками, в'язні і адміністрація повинні розмовляти напівголосно. Засуджені містяться в одиночних камерах. Колективна праця забороняється, прогулянки організовуються поодинокі в ізольованих ділянках двору пенітенціарія, контакти з зовнішнім світом повністю виключаються. За найменші порушення застосовуються тілесні покарання. Ця система страхотливе впливає на в'язня, пригнічує його психіку [15].

У 1820 році в США (м. Оберн) виникла нова тюремна система, в якій була зроблена спроба ослаблення негативних властивостей пенсільванською системи. Її утворили політики, які виходили з того, що в основі злочинності лежить лінь і прагнення людини ухилитися від роботи. Ув'язнені вночі містилися в окремих камерах, а вдень залучалися до роботи в загальних приміщеннях. Система абсолютного мовчання збереглася, проте спільне утримання днем на роботах і роз'єднання на ніч по камерах послаблювало негативний ефект впливу пенсільванської системи на психіку засуджених.

Особливістю пенітенціарної системи США є расово-етнічний склад злочинців. Так, частка чорношкірих становить лише 13% населення США, а їхня частка серед ув'язнених становить 37%. Не дивно, що расизм ускладнює виправлення злочинців, адже по відношенню до білих застосовуються більш м'які вимоги [11, р. 62-64]. Американський криминолог М. Мауер ще 1999 року приготував для Комісії США з цивільних прав повідомлення «Криза молодих афроамериканських чоловіків і системи кримінального правосуддя». У ньому він писав: «Витоки кризи системи кримінального правосуддя у галузі осудження афроамериканських чоловіків виникли в глибинах історії. На жаль, незважаючи на прогрес у відході від расової упередженості в багатьох сферах життя суспільства, положення чорношкірих чоловіків, які підпали під дію системи правосуддя, явно погіршилося. Хоча ситуація у цій сфері в багатьох відношеннях тривожна, є деякі підстави для обережного оптимізму. адже спостерігаються певні запрограмовані урядом зміни у політиці в галузі кримінального правосуддя» [12, р. 1-2].

На початку нашого століття великою проблемою для тюремної системи США стає те, що уряд США взяв курс на скорочення бюджетних витрат на різні соціальні програми [13]. Щоб полегшити навантаження на бюджет, в 80-і роки ХХ століття в США почалася приватизація в'язниць і масове будівництво приватних місць ув'язнення. Компанії, які володіють і керують в'язницями, таборами, слідчими ізоляторами функціонують на основі укладення контрактів з федеральним урядом і урядовцями штату. На

кожного ув'язненого керуюча компанія отримує з бюджету гарантовану суму грошей. Прихильники такої системи утримання в'язниць впевнені, що вона дозволить підвищити ефективність і надійність пенітенціарної системи. Противники ж додержуються іншого погляду на це і застерігають, що керуючим компаніям буде вигідно економити на охороні, експлуатувати дармову робочу силу і сприяти продовженню строків ув'язнення [14].

Зрозуміло, що після звільнення колишні правопорушники дуже важко знаходять своє нове місце в суспільстві, яке іноді вороже зустрічає колишніх в'язнів. З цього приводу відомий американський кримінолог К. Ворден писав у дослідженні «Злочин, покарання і реабілітація: проблема рецидивізму» наступне: «Якщо ми будемо переслідувати тих, хто раніше був засудженим кримінальним злочинцем, він після звільнення з тюрми не отримує нічого, крім відмовлення від робочого місця, так потрібного для нього та його родини. У результаті така особа має передбачуване повернутися до злочинної поведінки, щоб знайти засоби для існування... Сьогодні ув'язнені, що звільнилися, стикаються з проявами громадського засудження за вчинки, заякі вони жалкують, але не можуть нічого змінити... Люди залишаються людьми. Вони будуть зіпсувати своє життя, якщо ми будемо переслідувати їх» [16].

На жаль, багато громадян США вимагають більш жорстких покарань для правопорушників та і напівтюремного режиму нагляду за минулими кримінальниками [17]. Їхня точка зору була найкращим чином сформульована відомим американським державним діячем Е. Гувером, який утворив ФБР. Він заявляв: «Злочинці – це не просто правопорушники. Це покидьки, що знаходяться на самому дні суспільства, щури суспільства, непотріб суспільства, покидьки в людській подобі, брудні типи, які живуть злочинністю, відчайдушні шибайголови, набрид, що вцілів від тюремних камер і продовжує безжальну різанину, спрути соціального дна. Ці вигнані з суспільства професора злочинного світу процвітають серед мороку злочинності, боліт і трясовини страждань, страхітливого віроломства і зради, потурання продажних політиканів, чому сприяють сентиментальне скиглення, сльозли-

ві сентименти дурних, як осли, дорослих ідіотів. Треба покінчити з цими телячими ніжностями « [18].

Очевидно, що заклики відомого всім американцям Гувера знаходять і нині певний відклик у суспільстві. Тому-то є особливо руйнівними наслідки утримання у тюрмах правопорушників, присуджених до страти. На неї протягом тривалого часу у так званих «коридорах смерті» американських тюрем чекають майже 3 тисячі 700 чоловік. Нині смертна кара не погрожує в'язням тюрем Канзасу, Орегону, Мену, Нью-Гемпширу, Колорадо, Північної Дакоти та деяких інших штатів. У Вайомінгу, Монтані, Пенсільванії осіб, засуджених до вищої міри покарання, практично не страчують. Проте є й штати американського Півдня, де смертна кара є звичайною мірою покарання злочинців ще за часів існування у США рабовласництва. У цьому випадку місцева Фемида і нині демонструє расистський характер відправлення правосуддя. Ось чому афроамериканці становлять більше половини всіх страчених, хоча серед населення країни їх частка становить не більше 15%. Крім того, дослідження американських вчених радикального напрямку науки кримінальної політики доводять, що є прямий зв'язок покарання з рівнем матеріального становища засуджених, що належать до низів суспільства [19, p. 589-590].

Нині ефективність системи покарання правопорушників у цивілізованому світі визначається ресоціалізацією засуджених, під якою слід розуміти тривалий процес впровадження комплексу психолого-педагогічних, економічних, медичних, юридичних та організаційних заходів, спрямованих на формування у кожного засудженого здатності і готовності до включення в звичайні умови життя суспільства після відбуття покарання. Такий процес передбачає засвоєння елементарних норм, цінностей і знань, необхідних для того, щоб бути включеними в життя суспільства [20]. За таких умов, у виправленні в'язнів беруть різноманітні організації, а саме:

1) Американська виправна асоціація (The American Correctional Association), яка є професійною організацією, представники якої головним чином зосереджені на наданні консультативних послуг працівникам виправних установ;

2) Американська тюремна асоціація (The American Jail Association), зареєстрована в якості національної некомерційної організації, що добровільно надає допомогу керівникам в'язниць США;

3) Національний інститут виправних установ (National Institute of Corrections), який є підрозділом Департаменту юстиції США, якому належить надавати підтримку федеральним, державним і місцевим виправним установам, які працюють з дорослими засудженими особами;

4) Каліфорнійська коаліція допомоги жінкам-ув'язненим (California Coalition for Women Prisoners);

5) Центр по роботі з сексуальними правопорушниками (Center for Sex Offender Management), який є відомим в якості багатofilіальної урядової організації, що сприяє посиленню громадської безпеки шляхом вдосконалення системи попередження сексуальних злочинів;

6) Виправний консорціум по боротьбі з ВІЛ, СНІД і ТБ (Correctional HIV Consortium), що позиціонує собі як некомерційна організація, спроможна надавати якісні консультаційні послуги в'язням і медперсоналу в області попередження епідемій цих захворювань, можливих у тюрмах;

7) Корпорація виправних послуг (Correctional Services Corporation), яка контролює діяльність понад двадцяти приватних виправних і слідчих установ США;

8) Тюремний омбудсмен (The Prisons Ombudsman), до обов'язків якого входить незалежний розгляд будь-яких скарг ув'язнених;

9) Організація «Зупинити насильство над ув'язненими» (Stop Prisoner Rape), яка присвятила себе боротьбі проти насильства над ув'язненими чоловіками і жінками;

10) Рада керуючих виправних установ для неповнолітніх (The Council of Juvenile Corrections Administrators);

11) Американська організація «Сім'ї проти обов'язкового мінімуму» (Families Against Mandatory Minimums), яка проводить політику розсудливості при винесенні вироку;

12) Організація «Матері за відновлення справедливості щодо наших дітей» (Mothers Reclaiming Our Children), створена, щоб

надавати підтримку сім'ям, які зазнали несправедливого розгляду в органах правосуддя [21].

Слід вказати. Що засуджені правопорушники, які перебувають у в'язницях середнього і мінімального рівнів охорони, можуть користуватися послугами соціального працівника, адвоката, психіатра, шкільного вчителя або університетського викладача, брати участь у відправленні релігійних обрядів т.д. [22, р. 112-114].

У виправних установах США розроблена низка програм, що мають на меті зниження рівня злочинів. Робота з засудженими починається відразу ж після надходження до виправної установи. Соціальний працівник спільно з іншими службами проводить діагностику новоприбулого засудженого з метою підбору для нього індивідуальної програми. Метою соціальної роботи в умовах виправних установ є доведення до ув'язненої особи догми про необхідність змінити їх долю. Соціальні працівники допомагають засудженим усвідомити це через повсякденну роботу з ними, яка спрямована на припинення проявів насильства, азартних ігор, рашових конфліктів і зловживань наркотиками і алкоголем.

Наступний етап роботи соціальних працівників з ув'язненими полягає у прищепленні їм навичок, корисних не лише за ґратами, а й після виходу на волю, коли ці люди мають пошукати роботу, житло, продукти харчування, транспорт та ін. Водночас соціальні робітники намагаються встановити зв'язки з родичами в'язнів, щоб заручитися їхньою підтримкою у подоланні негативних наслідків тимчасового перебування засудженої особи поза межами сім'ї. Головна мета програм – допомогти засудженим за участю соціального працівника проаналізувати свою поведінку і визнати відповідальність за скоєний злочин [23].

Відповідно до кримінальної політики США, особливо пильний нагляд за ув'язненими здійснюється представниками служби умовного звільнення. Її соціальні працівники збирають інформацію про правопорушників шляхом проведення бесід з клієнтом та його жертвами, аналізують його контакти з власною родиною і роботодавцем. Про отримані юридичні факти сповіщають суддів, щоб допомогти їм прийнятті рішення про умовно-дострокове звільнення правопорушника.

У США існує програма «Відшкодування завданих збитків». В цьому випадку йдеться про крадіїв, які на очній зустрічі з жертвою під керівництвом соціального працівника проводять обговорення умов відшкодування завданих збитків. Оскільки відшкодування збитків потребує великих коштів, яких у в'язнів немає, уряд США протягом десятиліть реалізує політики комерціалізації пенітенціарної системи. Нині тюремна система США активно використовує примусову працю, річний оборот якої перевищує 70 мільярдів доларів. Більшість в'язниць у США – приватні. Під владою вісімнадцяти корпорацій перебувають 100 000 ув'язнених в 27 штатах [24, р. 94].

Тюремний промисловий комплекс є величезною структурою, яка має будівельні компанії, інвестиційні будинки на Уолл-Стріт, компанії поставки сантехніки, компанії постачання харчовими продуктами, озброєну охорону, власні торгові виставки, з'їзди, веб-сайти та інтернет-каталоги. Компанії, які володіють і керують в'язницями, таборами, слідчими ізоляторами або центрами реституції, підписують контракт з федеральним урядом, урядом штату або окружною владою. Вони зобов'язуються утримувати певну кількість в'язнів відповідно до державних стандартів безпеки. Робочу силу приватних тюремних закладів становлять вихідці з бідних верств населення США. Вони виробляють 100% всіх військових касок, бронежилетів, сорочок, брюк, наметів, рюкзаків і фляжок для збройних сил США, 98% від ринку монтажних інструментів, 36% побутової техніки, 30% навушників, мікрофонів, мегафонів і 21% офісних меблів, а також авіаційне і медичне обладнання та багато іншого.

Не дивно, що річний дохід однієї з найбільших американських тюремних корпорацій, Виправної корпорації Америки, становить 1,7 мільярда доларів. Для захисту інтересів свого бізнесу приватні тюремні компанії активно використовують лобістів, за допомогою яких проводять вигідні приватним тюрмах закони через парламент. Одним з них став «Закон трьох страйків», в якому сформульовано вимоги суддям щодо призначення злочинцеві вкрай жорстокого покарання (аж до довічного позбавлення волі) незалежно від тяжкості правопорушення, якщо правопорушник

попав до суду втретє у власному житті [25]. Зрозуміло, що від тюремного бізнесу в захваті такі «монстри» транснаціонального бізнесу, як IBM, Boeing, Motorola, Microsoft, AT & T, Wireless, Texas Instrument, Dell, Compaq, Honeywell, Hewlett-Packard, Nortel, Lucent Technologies, Intel, Northern Telecom, TWA, Revlon і навіть Pierre Cardin [26]. Державці деяких штатів впевнені у тому, що слід припинити діяльність приватних в'язниць, які орієнтовані на отримання прибутку за рахунок введення системи рабської праці. Проте їхні заклики до скасування рабської праці суперечать ідеалам «вільного підприємництва, на яких побудовано соціально-економічну систему США, і тому вони не мають позитивних наслідків [27].

Висновки. Як бачимо, пенітенціарна система Сполучених Штатів являє собою феномен, сутність якого відповідає стану справ в американському суспільстві. Ця система має і позитивні риси, і вади, але вона має слугувати певним зразком для розвитку вітчизняної кримінально-правової політики щодо системних перетворень пенітенціарних установ України.

1. *Правительство ликвидировало пенитенциарную службу* / [Текст]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.mail.ru/politics/25815620/?frommail=14>;
2. *Кризис пенитенциарной системы США: в американских тюрьмах отбывают наказание 25% заключённых планеты.* – 18.12.2013 / [Текст]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://russian.rt.com/article/19859>;
3. *Liptak A. U.S. Prison Population Dwarfs that of Other Nations* / [Text] / A. Liptak // *International Herald Tribune*. – 23 April 2008;
4. *Sykes G.M. The Society of Captives: A Study of a Maximum Security Prison* / [Text] / G.M. Sykes. – Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1958. – 161 p.;
5. *Hanes R.C. Crime and Punishment in America* / [Text] / R.C. Hanes, Sh.M. Hanes. – Farmington Hills, MI: Thomas Gale. 2005. – Volume 1. – 227 p.;
6. *Ковалев О.Г. Пенитенциарная система США: особенности организации и современные тенденции* / [Текст] / О.Г. Ковалев, М.В. Шереметьева // *Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление*. – 2013. – № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ce-nter-bereg.ru/o573.html>;

7. Glaze L.E. *Correctional Populations in the United States, 2013* / [Text] / L.E. Glaze, D. Kaebler. – Dec. 19, 2014. – 14 p. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://felonvoting.procon.org/source_files/corrrectional-populations-in-2013.pdf;
8. *Handbook of Criminal Justice Administration* / [Text] / [ed. by M.A. Du Pont Morales, M.C. Hooper, J.H. Schmidt]. – Boca Raton: CRC Press, 2000. – 520 p.;
9. *Criminal Justice System Paper* / [Text].– [Электронный ресурс].– Режим доступа: http://www.powered_essays.com/samples/criminal-justice-system-paper;
10. *National Council on Crime and Delinquency* / [Text].– [Электронный ресурс].– Режим доступа: http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/11798033/national_Council_on_Crime_and_Delinquency;
11. Welsh B.C. *The Future of Crime Prevention: Developmental and Situational Strategies Institute of Criminology* / [Text] / R.S. Welsh, D.P. Farrington. – Cambridge University, 2010. – 65 p.;
12. Mauer M. *The Crisis of the Young African American Male and the Criminal Justice System. Prepared for U.S. Commission on Civil Rights. April 15-16, 1999* / [Text] / M. Mauer. – Wash., D.C.: – 18 p. http://www.sentencingproject.org/doc/publications/rd_crisisoftheyoung.pdf;
13. *A Criminal Justice System* / [Text].– [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://law.jrank.org/pages/858/Criminal-Justice-System.html>;
14. Турчина М.О. *Пенитенциарная система США* / [Текст] / М.О. Турчина. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://rus.nauka.com/4_SWMN_2010/Pravo/58805.doc.htm;
15. Leven D. *Criminal Justice Policy Issues* / [Text] / D. Leven.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.interfaithimpactnews.org/positon_papers/cj_policy.html;
16. Worden C.F. *Crime, Punishment and Rehabilitation: The Problem of Recidivism* / [Text] / C.F. Worden // *Progressive Conservative, USA. An Online Journal of Political Commentary & Analysis* / [ed. by A.L. Wayne]. – Vol. V.– Issue #95. – April 5, 2003. – [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://www.proconservative.et/ProconservativeX06CJ.shtml>;
17. Шагидуллина Ж.В. *Пробация как альтернативный лишению свободы вид уголовного наказания в США* / [Текст] / Ж.В. Шагидуллина. – Казань: Университетуправления «ТИСБИ», 2012.– [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/probatsiya-kak-alternativnyu-lish-eniyu-svobody-vid-ugolovnogo-nakaaniya-v-ssha>;

18. Фокс В. Введение в криминологию / [Текст] / В. Фокс [пер. с англ. Л.А. Нежинской, М.А. Тумановой; под ред. Б.С. Никифорова, В.М. Козана]. – М.: Прогресс, 1980. – 312 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://go.mail.ru/search?fr=ffverfix_dse&q=%D0%&ffverfix=1;
19. Caplan G. Reflections on the Nationalization of Crime, 1964-1968 / [Техн] / G. Caplan // Law and the Social Order: – 1973. – N 3. – p. 583-635;
20. Bennett J.R. Political Trials and Prisoners in the United States: A Case for Political Defense / [Техн] / J.R. Bennett. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://library.nothingness.org/articles/SA/en/display/15>;
21. Ескатова Г.К. Исправительная система англоязычных стран / [Текст] / Г.К. Ескатова. – 2009. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.juristlib.ru/book_6640.html;
22. Tappan P.W. Crime, Justice and Correction / [Text] / P.W. Tappan. – N. Y.; Toronto; L.: McGraw-Hill Book Company, 1960. – XIII, 781 p.;
23. Organized Crime Criminology Essay / [Техн]. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukessays.com/essays/criminology/united-states-policy-toward-organized-crime-criminology-essay.php>;
24. De Lisi M. American Corrections: Theory, Research, Policy, and Practice / [Техн] / M. De Lisi, P.J. Conis. – New York: Jones & Bartlett Learning, 2013. – 554 p.;
25. Докторов Т. Тюремная система США использует рабский труд. – 12.12.2013 / [Текст] / Т. Докторов. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.km.ru/world/2013/12/12/ekonomicheskaya-situatsiya-v-mire/727570-tyuremnaya-sistema-ssha-ispolzuet-rabskii>;
26. Flatow N. The United States Has The Largest Prison Population In The World – And It's Growing. Sep. 17, 2014 / [Техн] / N. Flatow. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://thinkprogress.org/justice/2014/09/17/3568232/the-united-states-has-even-more-prisoners-in-2013/>;
27. Peter W.L. Criminal Law / [Text] / W.L. Peter. – West Group, 1990. – 520 p.

Господаренко В.М. Пенітенціарна система США та її реформування в рамках федеральної кримінально-правової політики

Проблема поліпшення пенітенціарної системи є найважливішим питанням кримінально-правової політики країн цивілізованого світу. У першу чергу це стосується США в зв'язку з тим, що навіть Китай, населення якого в чотири

рази перевищує населення Америки, займає друге місце за кількістю ув'язнених. Нині пенітенціарна система США являє собою громіздке і надзвичайне складне явище, що є пережитком англійської карної системи часів перебування Америки у складі Британської імперії. Тому розпочате реформування системи утримання ув'язнених осіб як один з напрямків вдосконалення федеральної кримінально-правової політики.

Ключові слова: федеральна кримінально-правова політика США, пенітенціарна система, реформування системи утримання ув'язнених осіб.

Господаренко В.Н. Пенитенциарная система США и ее реформирование в рамках федеральной уголовно-правовой политики

Проблема совершенствования пенитенциарной системы является важнейшим вопросом уголовно-правовой политики стран цивилизованного мира. В первую очередь это касается США связи с тем, что даже Китай, население которого в четыре раза превышает население Америки, занимает второе место по количеству заключенных. Сейчас пенитенциарная система представляет собой громоздкую и чрезвычайно сложную конструкцию, которая является пережитком английского уголовного системы. Поэтому начато реформирование системы содержания заключенных как одно из направлений совершенствования федеральной уголовно-правовой политики.

Ключевые слова: федеральная уголовно-правовая политика США, пенитенциарная система, реформирование системы содержания заключенных.

Gospodarenko V.M. US penitentiary and its reform under the federal penal policy

The problem of improving the prison system now concerned almost all countries of the civilized world. This primarily concerns the US at least due to the fact that even China, whose population is four times the US population, is second in the number of prisoners. Currently, the US prison system involves a complex system for inmates in prisons. Stay under arrest offenders can be divided into several stages with different living conditions from the harshest to the privileged. While American officials the prison experience using the English system of punishment, but improved under American conditions. However, US President Barack Obama, who is a professional lawyer, announced the implementation of a radical reform of the federal penal policy. Directions of this reform should be explored in this article.

Keywords: federal criminal policy of the US, penitentiary system, reform of penitentiary institutions